



Saopštenje Foruma za međunarodne odnose Evropskog pokreta u Srbiji povodom Dana Evrope

Povodom Dana Evrope, 9. maja, treba se osvrnuti na bezmalo dve decenije kako se u Srbiji naglašava da nema alternative njenom putu u Evropu. U Srbiji su se smenjivale vlade i svaka je na prvo mesto isticala članstvo u Evropskoj Uniji.

U retrospektivi, ovaj proces je bio u dobroj meri jednostran. Evropska Unija je do danas najveći darodavac, izdašno dodeljujući Srbiji finansijska sredstva kroz poklone, povoljne kredite, projekte, sa željom da se Srbija što pre osposobi za ulazak u Evropsku Uniju. Ali, čini se da smo danas oko pojedinih važnih pitanja dalje od članstva u EU nego kada smo započinjali process pridruživanja 2000. godine.

Uslovi za članstvo su poznati i jednaki za sve. Proširenjem na 28 članica, mehanizam odlučivanja u EU postao je teži, zahteva više kompromisa, administrativnih kapaciteta i državničke veštine. Ulazak u evropski klub traži garancije da svaka članica, poštuje pravila kluba i da savesno sprovodi zajedničku politiku. Jednom reči, da prepoznajući svoj interes, sa uverenjem prihvata ono što se naziva evropskim vrednostima.

Srbiji je stavljeno u izgled da bi 2025. godine mogla postati članica EU. Ovo nije obećani termin, nego mogućnost, ukoliko do tada Srbija obavi potrebne reforme. Brisel je spreman da pruži potrebnu finansijsku podršku i određene koncesije u okviru svojih ovlašćenja, kako bi se taj put olakšao. Ali, najveći deo posla niko drugi ne može da obavi umesto Srbije.

Nema više prostora za izgovore i odlaganja. Srbija ne može sebi da dozvoli luksuz da bude prozivana da malo ili ništa ne preuzima na suzbijanju korupcije i pranja novca, izgradnji savremenog sudstva i vladavine prava zaštiti prava svojih građana i slobode medija. Lista upozorenja je duga i ostaće tako dok ne bude shvaćena kao lista poslova koji se ne mogu odlagati.

Napredak u unutrašnjim reformama odlučujuće bi osnažio međunarodni položaj Srbije. U današnjem multipolarnom svetu, zemlje poput Srbije sa skromnim materijalnim kapacitetima, pod teretom nedovršene tranzicije, sa osirimašenim stanovništvom, na tradicionalno neuralgičnom prostoru kao što je evropski jugoistok, ne smeju sebi da dozvole da se ne zna za šta se zalažu u međunarodnim odnosima i na kojim principima se zasniva njihova spoljna politika.



Ogledalo spoljne politike Srbije je njena politika u regionu, stepen saradnje sa susedima. Sa odgovornih mesta se ponovljeno ističe značaj Srbije za region Zapadnog Balkana i šireg susedstva. Od prvorazrednog je značaja poštovanje suvereniteta, dostojanstva i ravnopravnosti suseda.

Oživljavanje antagonizama iz nedavne prošlosti iz vremena nasilnog raspada zajedničke države Jugoslavije, neodmerena i neodgovorna javna istupanja i podsticanje niskih strasti udaljavaju od evropskih i civilizavijskih vrednosti i kompromituju učesnike u ovim raspravama i institucije iz kojih dolaze.

Srbija nema kapacitete globalnog faktora u međunarodnim odnosima. Smišljenom politikom u regionu i širem susedstvu, na taj način i u evropskim razmerama, Srbija bi mogla sebi da obezbedi potreban manevarski prostor pred oprečnim izazovima kojima je izložena.

Disonantni tonovi u izjavama ličnosti u političkom vrhu koji bi trebalo da vode računa o spoljnoj politici, međunarodnom položaju i interesima Srbije, dovode u sumnju da postoji koherentna vizija spoljne politike zemlje, a još manje saglasnost u njenom sprovođenju. Suočeni smo sa situacijom bez presedana, kolapsom civilizovanog diplomatskog dijaloga, gde sagovornici zaboravljaju da treba da postoji razlika između ličnog, neprimereno izrečenog, i izjave u ime države koju predstavljaju. Zaboravlja se na dostojanstvo sopstvene države i države sagovornika.

Dan Evrope, 9. maj, kojim se obeležava završetak Drugog svetskog rata u Evropi, simbolično upozorava da je opasna i suprotna civilizacijskim vrednostima svaka revizija novije istorije. Učestali pokušaji da se to učini u Srbiji višestruko su rizični. Poništavaju se doprinos i žrtve Srbije u ratu za opstanak evropske civilizacije čiji je Srbija deo. Sračunato ili u neznanju poništava se i deo identiteta Srbije i njeno moralno visoko mesto u porodici evropskih naroda.

Ako se ima u vidu nedovoljno iskorišćenih osamnaest godina, preostalih sedam do 2025. je veoma malo vremena. Strukturama vlasti, parlamentu, vladi i njenim ministarstvima, predstoji veliki posao kojim treba da potvrde svoje opredeljenje za evropski put Srbije i svoje tvrdnje da Srbija nema druge alternative.